

ਅਪੀਲ ਫੇਜ਼ਦਾਰੀ

ਡੀ. ਫਾਲਸ਼ਾ ਅਤੇ ਆਈ. ਡੀ. ਦੁਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੇ.ਜੇ.

ਸਟੇਟ,-ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਸਤ ਰਾਮ ਦਾਸ, -ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1958 ਦੇ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਫੇਜ਼ਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 520 (1878 ਦਾ 1) - ਧਾਰਾ 9- ਪੰਜਾਬ ਅਫੀਮ ਆਰਡਰ 21.5—ਅਫੀਮ ਰੱਖਣ-ਕੱਢੇ ਗਏ ਪੇਸਤ-ਸਿਰ—ਕੀ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਹੈ—ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ—ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ—ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ—ਬਰੀ ਕਰਨਾ—ਕਦੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫੀਮ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਪੇਸਤ-ਸਿਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਤੁਕੀ ਜਾਂ ਅਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਰਾਦਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਈ ਵਾਰ ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਥੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸਾਧਨ ਵਿਅਰਥ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹੋਣ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਾਰਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੌਲੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ

ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਜੀਤ ਚੋਪੜਾ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਧੂਰੀ ਦੇ 21 ਮਈ, 1958 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਰਾਜ ਅਪੀਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਐਨ.ਐਲ. ਸਲੂਜਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਡੀ.ਐਸ. ਨਹਿਰਾ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲਈ।

ਫੈਸਲਾ

ਦੁਆ ਜੇ. —ਇਹ ਅਪੀਲ ਧੂਰੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਤ ਰਾਮ ਦਾਸ ਨੂੰ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਤਹਿਤ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1957 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 6-10 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਧੂਰੀ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਕੱਕੜਵਾਲ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਨੇੜੇ 20 ਸੰਤ ਪੋਸਤ ਦੇ ਸਿਰ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫੜ ਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੋਸਤ-ਸਿਰ ਕੱਪੜੇ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਬੰਡਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੂੰ ਧੂਰੀ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਭਾਰ ਕਰੇਗਾ। ਭਗਤ ਰਾਮ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਆਇਆ ਅਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਦਾ ਭਾਰ 20 ਸੰਤ ਪਾਇਆ; ਇਸ ਵਿੱਚ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਅਟੁੱਟ ਦੋਵੇਂ ਪੋਸਤ-ਸਿਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਫਿਰ ਦੇਸ਼ੀ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਇਹ ਬੰਡਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸਮੇਂ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੇ ਭੁੱਕੀ ਅਤੇ ਭੁੱਕੀ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੋਲਿਆ ਗਿਆ। ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੇਸ ਸ਼ੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ ਭੁੱਕੀ ਜਾਂ ਭੁੱਕੀ ਅਤੇ ਭੁੱਕੀ ਦੇ ਸਿਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਭੁੱਕੀ ਰੱਖਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕੱਲੇ ਪੋਸਤ ਦੇ ਕੈਪਸੂਲ ਰੱਖਣਾ ਅਫੀਮ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ। ਸਤ ਰਾਮਦਾਸ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਵੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਕਿ ਡੋਡਾ ਪੋਸਤ ਦੇ ਕੈਪਸੂਲ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਡੋਡਾ

ਪੇਸਤ ਦੇ ਕੈਪਸੂਲ ਸਮਾਨ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਪੇਸਤ ਦੇ ਕੈਪਸੂਲ ਵੀ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਕ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਜੂਸ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪੇਸਤ-ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸੀਮਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸਤ-ਸਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੂਸ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੇਸਤ-ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਭਾਰ ਸਿਰਫ 20 ਸੰਤਾਂ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ; ਸਿਰਫ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ ਭੁੱਕੀ ਅਤੇ ਡੇਡੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੁਝ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਕੋਲੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਦਾਰਥ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਅਫੀਮ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਹੋਣ ਲਈ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਲੂਜਾ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਤਹਿਤ 28 ਜਨਵਰੀ, 1957 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਲਾਅ ਟਾਈਮਜ਼ 1957 ਦੇ ਭਾਗ 5 ਦੇ ਪੰਨਾ 13 ਅਤੇ 14 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਬਕਾਰੀ ਅਫੀਮ ਜਾਂ ਭਿੱਜੀ ਹੋਈ ਪੇਸਤ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੇ ਅਮਲ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਆਬਕਾਰੀ ਅਫੀਮ' ਅਤੇ ਅਫੀਮ ਕੱਢੀ ਗਈ ਅਫੀਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਫੀਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਫੀਮ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਸ੍ਰੀ ਸਲੂਜਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਬਕਾਰੀ ਅਫੀਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਫੀਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਅਤੇ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1957 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ੀ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ 21 ਮਾਰਚ ਦੀ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸੇਧ ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ; 1958 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਅਫੀਮ ਆਰਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ 'ਪੇਸਤ-ਸਿਰ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਪੇਸਤ ਦੇ ਕੈਪਸੂਲ (ਪਾਪਾ ਸੇਮਨੀਫਰਮ ਐਲ.) ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੱਟੇ ਹੋਏ, ਰੁਚਲਿਆ ਜਾਂ ਪਾਊਡਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਕੀ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਜੂਸ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਫੀਮ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮ 5 ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੇਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ

ਅਫੀਮ ਰੱਖਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਅਫੀਮ (ਮੌਖਿਕ ਖਪਤ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ) ਨਿਯਮ, 1956 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਜਾਂ ਖਤਰਨਾਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਚਿਤ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਂ ਪਰਮਿਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੇਧੇ ਹੇਠੇ ਆਦੇਸ਼ ਤਹਿਤ ਸਾਲ 1960 ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੱਦਾਂ ਤੱਕ ਅਫੀਮ ਨਾਲ ਭਿੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ਪੋਸਤ-ਸਿਰ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਅਫੀਮ ਅਤੇ ਅਫੀਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਫੀਮ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਚਲਿਆ ਜਾਂ ਪਾਊਡਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਫੀਮ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ 1958 ਤੋਂ ਪੋਸਤ-ਸਿਰ ਰੱਖਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਸਲੂਜਾ ਨੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ, (1) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਫਲਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦੁਲਤ ਜੇਜੇ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ 3 ਜੁਲਾਈ, 1957 ਨੂੰ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਪੋਸਤ ਦੇ ਜੇ ਸੰਤ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ- ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰਾਂ ਤੋਂ ਜੂਸ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਸੇਹਨ ਲਾਈ (2) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲੇ ਅਜਿਹੇ ਪੋਸਤ-ਕੈਪਸੂਲ ਰੱਖਣਾ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਡਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਜਿਸ ਭੁੱਕੀ ਦਾ ਰਸ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਛਤਕ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਫੀਮ ਆਦੇਸ਼, 1957 ਦੇ 28 ਜਨਵਰੀ 1957 ਦੇ ਸੇਧੇ ਹੇਠੇ ਆਦੇਸ਼ 21.5 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ। ਇਹ ਆਰਡਰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

21.5. ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਆਬਕਾਰੀ ਅਫੀਮ ਨਾਲ ਭਿੱਜੇ ਪੋਸਤ-ਸਿਰ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਅਫੀਮ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸੀਮਾ

ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ. ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ

ਆਬਕਾਰੀ ਅਫੀਮ - ਭਿੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਰ

		ਕੁੱਲ	ਸਿਰ
1	1957-58	½	½
2	1958-59	¼	¼
3	1959-60	Nil	Nil

ਆਬਕਾਰੀ ਅਫੀਮ' ਅਤੇ ਅਫੀਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਫੀਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਮ ਦਾਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਉਥੇ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸਾਧਨ ਵਿਅਰਥ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹੋਣ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਉਸਾਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਝਿਜਕ ਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਝੁਕਾਂਗਾ ਜੇ ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਅਨੁਸਾਰ ਅਫੀਮ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਢੁਕਵੀਂ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1957 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਖਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਾਰਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਦਿਖਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਬਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਛੋਟੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੌਲੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਫਾਲਸ਼ਾ, ਜੇ - ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਾਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by Jatinder Singh, Translator.